

Bild: Copyright Östasiatiska museet
Johan Gunnar Andersson i Henan provinsen 1918

Johan Gunnar Andersson
”Kina-Gunnar”

3/7 1874-29/10 1960

Professor, geolog, arkeolog

Johan Gunnar Andersson föddes i Knista och växte upp på bergsmansgården Östa. Han avlade studentexamen på Karolinska läroverket i Örebro. Efter skoltiden i Örebro började Andersson studera i Uppsala med inriktning framförallt på geologi och paleontologi. Han blev filosofie doktor i geologi 1902 och docent 1905.

1898 deltog i A.G Nathorts naturforskarexpedition till Spetsbergen som är huvudön i ögruppen Svalbard i Norra ishavet.

1899 genomförde, som en fortsättning på föregående expedition, en egen expedition till Björnön i Norra ishavet.

1901-1903 biträdande ledare i Otto Nordenskiölds Antarktisexpedition där Andersson och två expeditionsmedlemmar överlevde dramatisk övervintring i egenhändigt byggd hydda. Efter den strapatsrika expeditionen har en ö i sydpolen döpts till Andersson Island.

1906 chef för Sveriges geologiska undersökning.

1908 ledamot av Lantbruksakademien.

1911 ledamot av Vetenskapsakademien.

1914 värvades av Kinas regering som rådgivare för organiserandet av geologiska undersökningar av Kinas malm- och mineraltillgångar. Bedrev vid sidan av detta uppdrag också arkeologiska och paleontologiska undersökningar. (Paleontologi - vetenskapen om de fossila organismerna och deras utvecklingshistoria).

1921 genomförde den första moderna arkeologiska utgrävningen i Kina och gjorde därigenom upptäckten av en ditintills okänd förhistoria ”Kina före Kina”. Perioden kom att kallas Yangshao efter byn Yangshao i Henanprovinsen. Flera flottlaster med intressanta föremål transporterades till Sverige för analys. De analyser som gjordes kom att få stor betydelse för den senare forskningen om Kinas historia. Hälften av fynden som skickades tillbaka till Kina har troligtvis gått förlorade i krig och är fortfarande försvunna. Bidrog också till att fyndplatsen för den så kallade Pekingmänniskan

hittades. (Pekingmänniskan är en variant av Homo erectus, den upprätta människan. Fyndplatsen var Zhoukoudian utanför Peking).

1925 återvände till Sverige och en professur i geologi vid Stockholms högskola

1926 lämnade tjänsten som professor i geologi när han blev den förste föreståndaren för, som de då kallades, Östasiatiska samlingarna (numera Östasiatiska museet). Grunden till samlingarna utgjordes av de arkeologiska fynd Andersson, enligt ett avtal med Kinas regering, hemfört till Sverige. Samtidigt erhöll han en personlig professur i östasiatisk arkeologi vid Historiska museet, en tjänst som Andersson hade fram till 1939.

Efter ett äventyrligt liv återvände Andersson på ålderns höst till Lekeberg och Lekhyttan där han bosatte sig på Lunnagården. Där ägnade han sig åt odling, genom en stor mängd jordgubbsplantor (ca 26 000) och fruktträd (ca 300) som han gärna visade för besökare. Anderssons sista resa gick till Knista kyrkogård där han ligger begravd.

Johan Gunnar Andersson har skrivit ett flertal böcker, bland annat: Antarctic, två år bland sydpolens isar (1904), Draken och de främmande djävlarerna (1926), Den gula jordens barn (1932), Kineser och pingviner (1933), Under brinnande krig (1938), Topografisk-arkeologiska studier i Fjärran Östern (1939), Antarctic (1944), Männen kring sydpolen (1945), Fred eller förintelse (1946), Mitt liv och min tro (1956)

Uppgifterna till texten hämtad från:

Artikel ur Bygd och Natur nr 1 2006

Artiklar ur Nerikes Allehanda 20/3 2005, 24/3 2005, 15/11 2005

Artikel ur Populär historia nr 9 2004

Artikel ur Läns-Posten 29/7 2004

Intervjuer

Kineser och Pingviner, Johan Gunnar Andersson

Nationalencyklopedin

Svensk uppslagsbok 1947-1955

Wikipedia

Östasiatiska museet

Förslag till länkar:

<http://runeberg.org/authors/andersjg.html>